

Wspieranie rozwoju ucznia zdolnego

Uczniowie zdolni są radością rodziców i satysfakcją szkoły. Stają się widocznymi w otoczeniu, mają szansę zrobienia kariery zawodowej, uzyskania sukcesu w wybranej dziedzinie. Osiągnięcia w nauce i działaniach pozaszkolnych ustawiają ich w grupie, na którą patrzy się z zadowoleniem i spokojem. Można na nich liczyć w konkursach, olimpiadach, zawodach sportowych i działaniach artystycznych.

Te dzieci zauważa się często już w najmłodszych klasach. Nauka przychodzi im z łatwością, często podejmują zadania ponadprogramowe, mają szeroki zakres wiedzy ogólnej, przede wszystkim predyspozycje psychiczne sprzyjające rozwojowi zdolności.

Uczeń zdolny charakteryzuje się określonymi cechami pozytywnymi. Należą do nich:

- 1) ponadprzeciętny intelekt;
- 2) szybkie zapamiętywanie, prawidłowe kojarzenie i rozumowanie;
- 3) szeroki wachlarz zainteresowań, dużo wiadomości pozaszkolnych;
- 4) umiejętność skupienia uwagi przez dłuższy czas;
- 5) bogata wyobraźnia, oryginalne pomysły;
- 6) potrzeba ukazania swoich myśli, wrażeń, emocji;
- 7) niezależna postawa, obrona swoich myśli;
- 8) dociekliwość, duża liczba pytań;

Ucznia zdolnego cechują również w różnym nasileniu negatywy:

- bywa często kłopotliwy;
- miewa trudności w przystosowaniu się do grupy (chęć ciągłego imponowania, dominacji, postawa egocentryczna);
- bywa zarozumiały, okazuje lekceważenie rówieśnikom i nauczycielom;
- jest egocentryczny, koncentruje się na sobie;
- ma trudności w przechodzeniu od wiadomości do umiejętności, demonstruje wiedzę encyklopedyczną;
- pojawia się duża chwiejność emocjonalna, nieśmiałość lub nadpobudliwość psychoruchowa, zachowania agresywne bądź lękowe.

Z powodu bardzo różnych cech osobowości i sposobów funkcjonowania, ucznia zdolnego można zdefiniować w dwóch aspektach:

społecznym – uczeń, który się dobrze uczy, ma wzorowe zachowanie i inne osiągnięcia w szkole (nie zadaje dziwnych pytań, nie kłamie, nie ma dziwnych pomysłów), grzeczny prymus;

psychologicznym – uczeń, który ma wysoki poziom inteligencji, duże osiągnięcia, wysoki poziom twórczy – czyli charakteryzuje go niepokój poznawczy, umie oderwać się od utartych schematów, potrafi znaleźć się w nowej sytuacji, ma pomysły nowych rozwiązań starych problemów, nie boi się nowych rzeczy.

Uczeń zdolny potrzebuje pomocy w takim samym stopniu jak uczeń o mniejszych zdolnościach. O ile w drugim przypadku pomoc skierowana jest najczęściej na wyrównywanie braków w umiejętnościach szkolnych, to uczeń zdolny wymaga często pomocy psychologicznej – szczególnie w chwilach kryzysów i porażek. Wspieranie ucznia zdolnego to głównie praca z

cechami jego inteligencji emocjonalnej, której poziom może przeszkadzać w odniesieniu sukcesu. Jednocześnie wspieranie rozwoju intelektualnego pozwala zaspokoić potrzeby poznawcze ucznia.

Z tych względów opieka nad uczniem zdolnym powinna obejmować dwa zasadnicze obszary:

sfera intelektualna – działania nauczycieli, instruktorów, trenerów według przyjętego dla każdego ucznia programu (PDW); rola szkoły to tworzenie kół zainteresowań oraz organizacyjne umożliwienie indywidualnego toku nauki lub korzystania z zajęć akademickich;

sfera emocjonalno - społeczna – działanie psychologów i pedagogów poprzez kształcenie w uczniach umiejętności radzenia sobie z negatywnymi emocjami lub cechami własnej osobowości poprzez odpowiednie działania terapeutyczne.

W obu sferach niezbędne jest współdziałanie z rodzicami ucznia i uzgadnianie postępowania, tak aby możliwy był sukces satysfakcjonujący obie strony.

Wychodząc naprzeciw uczniowi zdolnemu będziemy organizować w ścisłej współpracy z Poradnią Psychologiczno- Pedagogiczną w Tarnowie specjalne warsztaty obejmujące wszystkie sfery działania włączając do pracy również inne niż bezpośredni nauczyciel osoby .

Z doświadczeń zawodowych osób pracujących z uczniami zdolnymi wynika, że istnieje wiele sytuacji, w których wymagają oni szczególnego zwrócenia uwagi. Do najczęściej występujących należą:

- początkowy okres po zmianie szkoły dla uczniów z tzw. czerwonym paskiem;
- zmiany w systemie kształcenia i oceniania efektów pracy;
- przeciążenie obowiązkami (jednoczesny udział w kilku konkursach);
- wielokierunkowość kształcenia dodatkowego (organizowanego często przez rodziców, nie zawsze zgodnego z zainteresowaniami dziecka);
- problemy ze znalezieniem swego miejsca w grupie rówieśniczej;
- brak akceptacji (a często niechęć) kolegów do prymusa.

Zdolności łączą się więc z pewnymi problemami, których rozwiązanie przynosi duże zadowolenie i satysfakcję, a pomoc psychologiczna staje się udziałem w kształceniu zdolnego człowieka i jego sukcesie.